

Beleidsplan Sociale Veiligheid – behorend bij Map Werken aan sociale veiligheid

Wereldwijs en Bijlmerdrie

In zicht!

Samen op reis om wijs te worden

Beleidsplan Sociale Veiligheid – behorend bij Map Werken aan sociale veiligheid

Visie, doelen en uitgangspunten

De Vreedzame School als preventiekader

Uitgangspunt voor het beleid inzake sociale veiligheid op onze school is het programma van De Vreedzame School.

De Vreedzame School is een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het programma helpt onze school een gemeenschap te vormen waarin we leerlingen actief aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor elkaar, hun omgeving, voor de schoolgemeenschap en de samenleving.

Met De Vreedzame School besteden we aandacht aan basale sociale-emotionele en burgerschapscompetenties die wenselijk zijn in een democratische samenleving, zoals je verplaatsen in een ander, op een democratische manier met elkaar beslissingen nemen, openstaan voor verschillen tussen mensen, constructief conflicten oplossen, omgangsvaardigheden en verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschap.

Wij willen kinderen op onze school zich niet alleen optimaal laten ontwikkelen in de academische vakken, zoals taal en rekenen, maar wij willen ook een bijdrage leveren aan de sociale en maatschappelijke vorming van leerlingen. Dat het ook goede mensen worden die op hun beurt een bijdrage aan de samenleving zullen leveren. Met elke generatie vormen we immers opnieuw onze samenleving.

Onze school dient ook een school te zijn waar álle kinderen zichzelf kunnen zijn en zich veilig en prettig voelen. Alleen dan kunnen ze leren. We doen veel om sociale veiligheid te bevorderen en om ongewenst gedrag zoals pesten te voorkomen. Hieronder werken we deze preventieve maatregelen nader uit.

Pesten

Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen;
- verschil in macht tussen pester en gepeste.

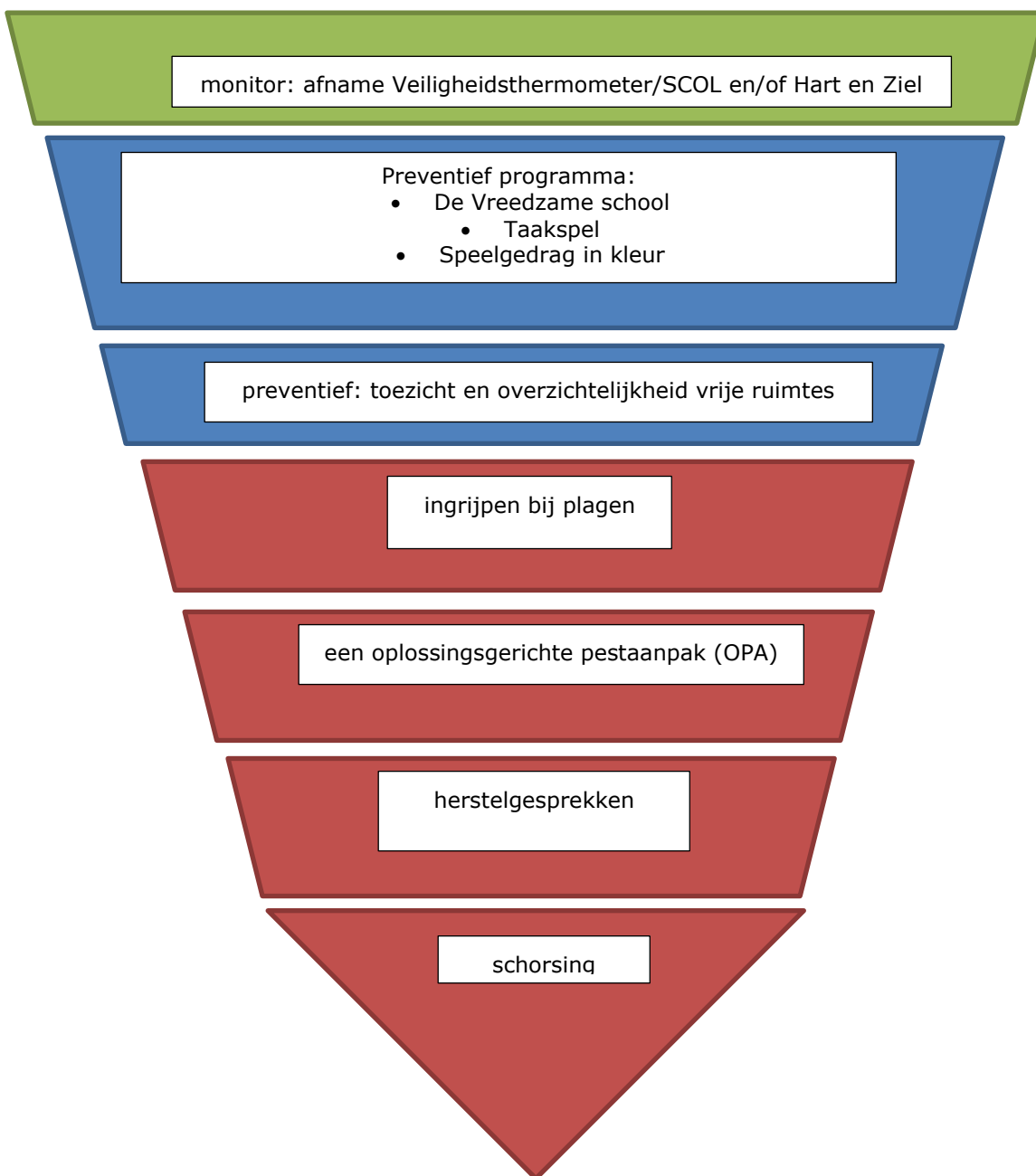
We maken onderscheid tussen pesten en *plagen*. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. De insteek bij plagen is bovendien eerder elkaar aan het lachen maken, dan dat er sprake is van een expliciet negatieve intentie en buitensluiten. We leren leerlingen ook het onderscheid tussen pesten en een *conflict*. Een conflict is een verschil van mening of van belang (A wil dit en B wil dat). Soms ontstaat een conflict in een *ruzie*, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict: A wil dat B ophoudt en B vindt het leuk om er nog even mee door te gaan. Pesten is van een andere orde. De machtsongelijkheid en de structurele gerichtheid op één persoon maakt het onvergelijkbaar met plagen. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking.

Pesten behoort tot het repertoire van kinderen, en het wordt gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. Wij bieden op onze school een sterk tegenwicht: de klas en school moet een positieve sociale gemeenschap te zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm aanwezig is die ervoor zorgt dat we oog hebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap, en dat je het recht hebt om jezelf te zijn, maar dat je dan ook de plicht hebt om ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht heeft. Wij willen een school zijn waarin zorg

voor elkaar centraal staat. Een school met een klimaat waarin sprake is van verbinding, eerder dan concurrentie of competitie. Een met een 'inclusief' groepsklimaat, waarin niemand wordt buitengesloten. Op die manier voorkomen we in veel gevallen ongewenst gedrag als pesten. Als er toch gepest wordt grijpen we snel in. Zie hieronder.

Aanpak van pesten en sociale onveiligheid

Als er zich dus toch pestincidenten voordoen, gaan we altijd eerst na of het programma van De Vreedzame School (nog) goed wordt uitgevoerd in de betreffende groep. Als dit niet het geval is, wordt hier eerst aandacht aan besteed. Vervolgens is er soms meer nodig. We hanteren daarbij een glijdende schaal: van vroegtijdig ingrijpen bij plagen tot uiteindelijk (als alle andere middelen zijn uitgeput) schorsen of verwijderen van leerlingen. In de figuur hieronder zijn de stappen in de aanpak van pestproblemen aangegeven. In de navolgende paragrafen worden de onderscheiden stappen toegelicht.

De veiligheidsthermometer

We gaan structureel na of de doelen van De Vreedzame School wel gehaald worden, met behulp van de Vragenlijst Groepsklimaat*, die we jaarlijks afnemen. Daarnaast nemen we ook jaarlijks de Veiligheidsthermometer af, een instrument dat inzicht geeft in de *beleving* van de sociale veiligheid van de leerlingen, in de *feitelijke aantasting* van de sociale veiligheid en het *welbevinden* van de leerlingen.

Het bestaat uit twee versies: een voor de leerlingen van de groepen 2, 3 en 4, en een voor de leerlingen van de groepen 5, 6, 7 en 8.

Analyse van de resultaten vindt plaats op drie niveaus:

- * Op individueel niveau zal de groepsleerkracht de resultaten van zijn of haar leerlingen bekijken (de individueel ingevulde vragenlijst), en nagaan of er op individueel niveau direct actie nodig is. Bij opvallende zaken ligt het voor de hand om eerst een individueel gesprekje te voeren met de leerlingen die het betreft. Met name als leerlingen voor een score bij bepaalde vragen 'altijd' of 'onveilig' hebben gekozen (de meest negatieve score) is er reden voor zorg en nader onderzoek. Soms worden de antwoorden van leerlingen beïnvloed door recente, negatieve gebeurtenissen, en moet er niet zo zwaar getild worden aan de uitslag. Maar soms is er sprake van langdurige problematiek, en is er een aanpak nodig.
- * Ook op groepsniveau worden de resultaten geanalyseerd en besproken. Eerst vindt een analyse plaats van de mogelijke oorzaken van een negatieve uitslag. Herkent de groepsleerkracht de score? Komt de score overeen met de eigen indruk? Welke leerlingen zijn opvallend? Passend bij het gedachtegoed van Vreedzaam is een bespreking met de groep zelf. De groepsleerkracht vat de resultaten samen, en bespreekt deze met de groep.
- * Op schoolniveau zullen (in de stuurgroep Vreedzaam, waarin ook de directie zitting heeft) worden de resultaten van alle groepen besproken. Hierbij gaat de aandacht uit naar een vergelijking van de verschillende groepen met elkaar én naar een vergelijking met voorgaande jaren. Is er sprake van een negatieve of een positieve ontwikkeling? Zo ja, hoe komt dat? Hierbij worden tevens de acties geëvalueerd die vorig jaar zijn ondernomen om de veiligheid te vergroten.

Om de sociale veiligheid in kaart te brengen, hebben we binnen De Vreedzame School jaarlijks een Veiligheidscommissie: een commissie van leerlingen die zich buigt over hoe veilig de school is en wat er moet gebeuren om de school nog veiliger te maken.

- * *De vragenlijst Groepsklimaat en de Veiligheidsthermometer zijn onderdelen van het Kwaliteitszorginstrument, dat digitaal aan te schaffen is via de website www.devreedzameschool.nl.*

Sociaal competent gedrag-SCOL en Hart en Ziel

Naast de veiligheidsthermometer van de Vreedzame School monitoren de leerkrachten op Wereldwijs twee keer per jaar het sociaal competent gedrag van de leerlingen dmv de SCOL lijst (sociale competentie observatie lijst). Door middel van 26 vragen over onze leerlingen wordt deze lijst gescoord. Hiervoor zijn goede observaties door ons nodig van onze leerlingen. De vragen beslaan 8 hoofdcompetenties.

1. Ervaringen delen.

Deelt de leerling met anderen wat hem bezighoudt, zowel de positieve als de negatieve ervaringen? Heeft hij plezier met andere kinderen?

2. Aardig doen.

Benadert de leerling andere leerlingen op een positieve manier en draagt hij zorg voor anderen?

3. Samen spelen en werken.

Kan de leerling met anderen iets tot stand brengen: overleggen, afspraken maken en ideeën inbrengen?

4. Een taak uitvoeren.

Hoe gaat de leerling om met opdrachten? Denk hierbij niet alleen aan schoolse taken, maar ook aan andere taken, zoals de planten water geven, het bord schoonmaken, de klas opruimen en dergelijke.

5. Jezelf presenteren.

Hoe beweegt de leerling zich onder de mensen; hoe gemakkelijk maakt hij zich kenbaar?

6. Een keuze maken.

Gaat de leerling impulsief te werk? Blijft hij bij een beslissing? Hoe gemakkelijk hakt hij een knoop door? In hoeverre beslist de leerling zelf en in hoeverre laat hij zich leiden door anderen?

7. Opkomen voor jezelf.

Hoe gaat de leerling om met weerstand? Kan hij voor zichzelf zorgen? Vraagt hij op tijd om hulp?

8. Omgaan met ruzie.

Kan de leerling een verschil van mening of een belangentegenstelling oplossen, zonder dat het leidt tot een knallende ruzie?

Deze digitale lijst wordt per leerling, groep en schoolbreed twee keer per jaar geanalyseerd door het team. Op de werkmiddagen sociale veiligheid en competentie wordt er een groepsplan gemaakt en mogelijke individuele handelingsplannen op het gebied van gedrag. Samen met de kinderen worden succescriteria geformuleerd voor het slagen van het groepsplan. Ook kan een leerling commissie worden ingesteld voor een specifiek probleem (zie verder leerling commissies)

Op Bijlmerdrie wordt de Hart en Ziel lijst een keer per jaar afgenomen. De procedure is hetzelfde als hierboven beschreven.

Beide instrumenten worden complementair ingezet bij de Veiligheidsthermometer van de Vreedzame School.

Het voorkomen van pesten en sociale veiligheid: preventief programma Vreedzame school

Zoals we hiervoor al aangaven leggen we met het programma van De Vreedzame School fundament voor een sterk tegenwicht tegen pestgedrag. We noemen een paar belangrijke elementen van het programma, naast de wekelijkse lessen die leerlingen in alle groepen ondergaan.

Uitdragen van een positieve sociale en morele norm

Gedrag wordt voor een groot deel bepaald door de sociale norm in de omgeving. Leerlingen zijn gevoelig voor de vraag: 'wat wordt er hier van mij verwacht?' Om positief gedrag van leerlingen te stimuleren willen we expliciet een positieve sociale en morele norm uitdragen. Dit doen we onder andere door bijvoorbeeld:

- een 'opstekerbord' in de hal waarop leerlingen gecompimenteerd worden voor iets wat ze hebben gedaan;
- de omgangsafspraken en het logo van De Vreedzame School hangen zichtbaar in de school;
- directe correctie van gedrag van kinderen dat haaks staat op de norm;
- aanwezigheid van de directeur bij de ingang van de school om de leerlingen 's ochtends te begroeten, hen aan te spreken op rennen, een opsteker te geven, belangstellend te informeren, enzovoort.

De klas en school: een gemeenschap

We willen alle leerlingen het gevoel geven dat ze onderdeel zijn van de leefgemeenschap die de school en de klas vormen, dat hun aanwezigheid 'verschil maakt' en dat de klas of de school minder leuk zijn als hij of zij er niet bij is. Dit doen we onder andere door kinderen veel te laten samenwerken met verschillende leerlingen (met behulp van coöperatieve werkvormen), door samen omgangsafspraken te maken, samen te bedenken welke taken er in de klas zijn en die met elkaar verdelen, of als klas presentaties voor andere klassen te verzorgen. In het begin van het schooljaar besteden we veel aandacht aan de vorming van een positieve groep in alle klassen (met de lessen van blok 1 van De Vreedzame School). Het voorgaande heeft evenzeer betrekking op de school. Het maakt veel uit of leerlingen zich verbonden voelen met de school als geheel als zij de school als een gemeenschap ervaren. Die gemeenschap bestaat dan – als het goed is – uit alle andere leerlingen, alle leerkrachten en alle ouders.

Op onze school vinden we het daarom belangrijk dat alle leerlingen alle leerkrachten kennen. Om die reden wordt bij het organiseren van bijvoorbeeld workshops bij themaweken geregeld dat de leerkrachten juist activiteiten geven aan verschillende groepen. Dit betekent dat een leerkracht van de onderbouw soms ook activiteiten doet met bovenbouwleerlingen. Daarnaast zorgen we ervoor dat nieuwe leerkrachten zich altijd voorstellen aan de hele school. Soms gebeurt dit plenair bij een viering, maar soms gaat de leerkracht even de klassen rond. Kinderen kunnen de leerkracht dan vragen stellen nadat hij of zij zich heeft voorgesteld.

Investeren in de relatie met de leerlingen

We vinden het heel belangrijk dat alle leerlingen een goede relatie hebben met hun eigen leerkracht. Dat is een belangrijke voorwaarde voor een gevoel van veiligheid. We vragen van onze leerkrachten dat ze investeren in het leren kennen van de eigen leerlingen en in de onderlinge relatie. Ieder kind moet voelen dat het er toe doet, dat de leerkracht het fijn vindt dat hij of zij er vandaag weer is. Alle leerkrachten zorgen ervoor dat ze aan het begin van het jaar tussen de bedrijven door met iedere leerling een gesprekje voeren over persoonlijke zaken als: dingen waar ze tegenop zien, die ze leuk vinden of spannend, hoe het thuis gaat en wat ze graag doen na schooltijd.

Leerlingen worden mede verantwoordelijk

Als de klas een gemeenschap is, dan voelen leerlingen zich betrokken bij en medeverantwoordelijk voor wat er gebeurt in de klas. Bij ons op school krijgen leerlingen een stem, en leren zij die stem op een verantwoorde wijze te gebruiken. We geven leerlingen niet zoeer een stem om op te komen voor hun eigen belang, maar we willen dat ze zich medeverantwoordelijk gaan voelen voor het algemeen belang. We willen dat zij hun steentje bijdragen aan het algemeen belang, aan de gemeenschap. En daar zullen ze zich eerder verantwoordelijk voor voelen als ze ook echt mogen meedenken en als ze serieus worden genomen.

Zo werken we met leerlingmediatoren, met commissies in de klas en/of met zgn leerlingborden (methodiek stichting leerKRACHT), met schoolcommissies rond klasoverstijgende zaken. We laten oudere kinderen jongere kinderen helpen bij allerlei activiteiten. En – specifiek gericht op ongewenst gedrag als pesten – leren we de leerlingen dat ze op kunnen en moeten komen voor gespeste medeleerlingen, dat ze 'verdedigers' kunnen zijn.

Opstekers

We streven dus naar een positief sociaal klimaat, waarin ieder kind zich veilig voelt, waarin respect is voor elkaar en waarin iedereen makkelijk samenwerkt met iedereen. Een op het eerste gezicht eenvoudig, maar zeer belangrijk middel om hier toe te komen is het geven van 'opstekers', of complimenten.

Kinderen (niet alleen kinderen, dat geldt helaas ook voor ons volwassenen) hebben de neiging

om de negatieve gedragingen te benoemen, en het positieve als vanzelfsprekend te beschouwen. In De Vreedzame School leren we iedereen heel bewust positief gedrag te benoemen in de vorm van een 'opsteker'.

Als iedereen in de groep in staat is om elkaar complimenten te geven, en zo hun waardering voor elkaar uit te spreken, ontstaat er langzamerhand een steeds positievere sfeer in de groep. En daarmee een cultuur waarin het normaal is om de nadruk te leggen op wat goed gaat. Een klimaat waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, zich gewaardeerd weten, het gevoel hebben dat het er toe doet dat ze er zijn.

Een grondwet: basisregels in de school

Pesten lijkt vaker voor te komen in een weinig gestructureerde omgeving en in een omgeving waar leerlingen onvoldoende voelen wat de sociale norm is. Duidelijke regels in de klas en in de school zijn dus van belang. Bij ons op school hebben we een **grondwet**: een set **basisregels** die vervolgens uitgewerkt kunnen worden in concrete verwachtingen ten aanzien van het gedrag.

Die regels komen voort uit onze pedagogische doelstellingen (de belangrijkste waarden) van de school. De Vreedzame School biedt hiervoor een expliciet pedagogisch kader. Zoals eerder vermeld, is het streven met het programma van De Vreedzame School dat leerlingen:

- op een democratische manier gezamenlijk besluiten kunnen nemen;
- conflicten constructief kunnen oplossen;
- zich zorgzaam en verantwoordelijk opstellen ten aanzien van de gemeenschap;
- openstaan voor verschillen tussen mensen.

Deze doelen zijn terug te vinden in de thema's van de lesblokken, in positieve bewoordingen gevat:

- 1 We horen bij elkaar
- 2 We lossen conflicten zelf op
- 3 We hebben oor voor elkaar
- 4 We hebben hart voor elkaar
- 5 We dragen allemaal een steentje bij
- 6 We zijn allemaal anders.

Onze grondwet luidt:

- Wij zorgen ervoor dat iedereen erbij hoort
- Wij zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt en zichzelf kan zijn
- Wij lossen conflicten samen op
- Wij helpen elkaar
- Wij dragen allemaal een steentje bij

We gaan graag met ouders in gesprek over onze grondwet.

Van grondwet naar groepsregels en omgangsafspraken

We introduceren in de eerste week van het nieuwe schooljaar de grondwet op een gezamenlijke bijeenkomst aan alle kinderen en ouders. Zo wordt meteen aan het begin van het schooljaar de trend gezet: 'Zo doen we het hier op school!'

Om kinderen duidelijk te maken om welk gedrag het gaat bij de regels, demonstreren leerkrachten en kinderen in die bijeenkomst gedrag dat wel en niet bij de regels hoort. Zo worden de omgangsregels met elkaar gevuld en snapt iedereen wat er met de regels wordt bedoeld. De introductie tijdens een bijeenkomst met de hele school versterkt het besef dat deze regels 'van ons allemaal' zijn.

De regels vormen op deze manier een kader voor gewenst gedrag: 'Zo doen we het op onze

school!' Deze regels zijn vervolgens zichtbaar in de algemene ruimtes en in iedere groep. Ze staan ook op onze website en in de schoolgids.

Deze **basisregels** vormen een soort 'kapstok' waaraan de **groepsregels** worden 'opgehangen'. In de lessen van De Vreedzame School (in blok 1) wordt samen met de leerlingen gesproken over de grondwet, de eigen groepsregels en de omgangsafspraken die elke klas met elkaar wil maken om ervoor te zorgen dat het voor iedereen in de klas prettig en veilig is. De regels worden door volwassenen opgesteld, de leerlingen maken samen (omgangs)afspraken. Aan het begin van het jaar, tijdens blok 1, maakt iedere leerkracht in zijn of haar groep bekend welke **groepsregels** er gelden in de klas. Daarbij wordt de link gelegd met de grondwet op schoolniveau, zodat kinderen begrijpen dat de groepsregels afgeleid zijn van de grondwet. 'De grondwet geldt voor de hele school en dit zijn de regels van de groep!' Om die reden zijn de grondwetregels in iedere groep aanwezig. Vervolgens wordt in elke groep samen met de leerlingen **omgangsafspraken** gemaakt en op een afsprakenposter vastgelegd: 'Zo willen we het in onze groep'.

Aanleren en handhaven van gedragsregels

Met het opstellen van gedragsregels zijn we er nog niet. Gedrag dat bij een bepaalde regel hoort, moet vrijwel altijd worden **aangeleerd**. Dus, zeker bij jonge leerlingen, oefenen we de gedragsregels met de hele klas.

Maar het opstellen van regels en het aanleren van het bijbehorende gedrag is op zich ook nog niet voldoende. Het **handhaven** van regels vraagt ook iets aan **gedrag van de leerkracht** (of andere volwassenen in de school). Bijvoorbeeld:

- modelgedrag vertonen;
- leerlingen herinneren aan de regel;
- leerlingen bevragen als ze zich toch niet aan de regel houden en een opsteker geven als ze het vervolgens wel doen;
- met de leerlingen meelopen;
- leerlingen aanspreken die zich niet aan de regel houden.

Om het naleven van gedragsregels te bevorderen, is het tevens van belang dat:

- alle leerkrachten in de klassen (indien nodig) regelmatig terugkomen op een of meer regels waar de leerlingen moeite mee hebben door de gedragsinstructie in de klas te herhalen;
- alle volwassenen in de school helpen bij het toezicht houden op het naleven van de regel; het team maakt afspraken over wie op welke plek toezicht houdt.

Bij het overtreden van de regels: zinvol straffen

Er zullen altijd situaties zijn waarbij leerlingen de regels overtreden en zich niet houden aan afspraken. Bij ernstige overschrijdingen van de grenzen zijn maatregelen of straffen nodig. Uiteraard straffen we bij ons op school af en toe leerlingen. We zijn ons er echter ook van bewust dat straffen niet altijd leidt tot de gewenste gedragsverandering, eerder tot meegaandheid: het volgen van de regels uit angst voor maatregelen. Het bezwaar hiervan is dat de leerling niet zelf nadenkt, niet reflecteert op zijn of haar eigen gedrag en op alternatieven voor dat gedrag. Er zijn enkele voorwaarden voor een 'zinvolle' straf, een straf die wel kan leiden tot verandering van gedrag. Wil een straf zinvol zijn, dan moet rekening worden gehouden met de behoefte van de leerling aan relatie, autonomie en competentie:

- **Relatie:** we spreken de leerling individueel aan, op zo'n manier dat de relatie niet verbroken is. We laten zien dat het om het gedrag gaat en niet om de persoon. We helpen hem of haar de fout te herstellen. ('Wout, ik vind je een leuke jongen hoor, maar wat je nu hebt gedaan, kan echt niet!')
- **Autonomie:** We zorgen ervoor dat de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem, van het vinden van een oplossing, het maken van een plan en het uitvoeren van dat plan. ('Wat

heb je bedacht om dit te gaan oplossen?')

- Competentie: We gaan ervan uit dat de leerling zelf met een goede oplossing komt en die ook uitvoert. En we laten onze waardering blijken als dat lukt. ('Ik weet zeker dat je daartoe in staat bent. Zo ken ik je. Fijn dat je dat zo hebt gedaan!')

Een ander belangrijk aspect van een 'zinvolle' straf is **eigenaarschap**. Straffen kunnen tot gedragsverandering leiden als de dader de straf als zinvol ervaart. Dat gebeurt vaak pas als de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem en vervolgens zelf wil nadenken over de oplossing ervan. We steken dus eerst tijd en energie in het bewust maken van de leerling dat het vooral zijn of haar probleem is. Daarna kan de leerling gevraagd worden of hij of zij er iets aan wil doen en indien dat het geval is, luidt de vraag: 'En hoe denk je het op te lossen?' De 'straf' zal dan in het licht komen te staan van 'herstellen': soms daadwerkelijk de (fysieke) schade herstellen, soms het vertrouwen weer winnen, enzovoort.

- Leerlingen worden niet voor straf op de gang gezet. Als een (groepje) leerling(en) op de gang zit, dan is dat om te werken. Werken zij niet, dan moeten ze daarop aangesproken worden, dit kan dus ook door 'anderen' gedaan worden (Jay, Karin, Hetty ed).

Bij geen time-out interventie het volgende:

- als een leerling niet doet wat hij wel moet doen kan hij zijn/haar tijd inhalen om 14.00
- de leerling belt zelf naar huis om dit te melden en uit te leggen waarom hij tijd gaat inhalen. Mocht er voor hem een activiteit zijn als naar voetbal etc dan kan de tijd in overleg met ouders het zo snel mogelijk, liefst de volgende dag komen inhalen.
- Ook het niet gedragen bij bijv Topuur / Leerorkest telt mee. Dan kunnen ook tijdsancties achteraf plaatsvinden.

Toezicht bij ons op school

Het houden van toezicht is van groot belang wanneer we willen werken aan de veiligheid binnen de school. Leerlingen hebben (naast gelegenheid om te oefenen met zelfstandigheid, en naast ondersteuning daarbij van volwassenen) ook altijd toezicht nodig. Leerlingen houden zich niet vanzelfsprekend aan regels en zijn geneigd grenzen te verkennen. Ze hebben het nodig dat die grenzen worden aangegeven door volwassenen. Bovendien kan in een situatie waarin onvoldoende toezicht en dus onvoldoende 'leiding' is, onveiligheid in een groep leerlingen sluipen.

De risicovolle periodes op een schooldag zijn de overgangen van bijvoorbeeld de klas naar het gymlokaal of naar het schoolplein, de pauzes op het plein, het overblijven en de tijdstippen vlak voor of vlak na het begin van de school. Wij hebben met ons team duidelijke afspraken gemaakt rondom het toezicht op verschillende plekken gebeurtenissen:

- schoolplein (bij in- en uitgaan van de school)
- schoolplein (pauzes)
- naar de gymzaal lopen
- bij feesten en voorstellingen in de aula
- de toiletten
- de fietsenstalling
- de gangen bij het in- en uitgaan van de klassen.

Behalve de afspraken die we als team hebben gemaakt over ons eigen gedrag bij het toezicht, hebben we samen met de leerlingen geformuleerd welk gedrag van de leerlingen in welke situaties wordt verwacht.

We hanteren als school: de regel van de week en stellen die centraal

Bij het in- en uitgaan van de school:

Op onze Vreedzame School vinden we het belangrijk dat de kinderen, de ouders en andere bezoekers zich welkom voelen in onze school. We willen aan de kinderen laten merken dat elk kind er toe doet. Het is belangrijk dat jij er bent! Het in- en uitgaan van de school is een uitgelezen kans om op een ontspannen manier contact te maken met kinderen én ouders uit verschillende groepen. Alle professionals in de school zijn hier zowel in de ochtend als in de middag bij betrokken. We hebben hierover de volgende specifieke afspraken gemaakt:

- De entree van de school ziet er uitnodigend en verzorgd uit.
- Er hangt, op diverse vaste plekken, de nieuwsbrief in de school (bij elke ingang) met daarin de kalender met bijzondere activiteiten die die week plaats zullen vinden).
- Er zijn afspraken over de tijd waarop de deur open- en dichtgaat.
- Een teamlid en/of directielid staat bij de deur als deze open gaat en verwelkomt elk kind persoonlijk door hem of haar een hand te geven en goedemorgen te wensen. Bij Wereldwijs is dit door drie ingangen niet mogelijk maar worden zoveel mogelijk kinderen en ouders begroet.
- De ouders worden aangekeken en gedag gezegd.
- Ook de leerkrachten verwelkomen de kinderen met het geven van een hand.
- Alle professionals hebben een vaste plek bij het in- en uitgaan van de school. Zij houden daarbij ook goed zicht op de gangen.
- De leerkrachten voelen zich verantwoordelijk voor álle kinderen en stralen dit ook uit.
- Er wordt op een vriendelijke doch duidelijke manier omgegaan met telaarcomers. Hier zijn afspraken over gemaakt.
- Na 14.00 uur lopen er elke dag leerkrachten of andere professionals mee 'naar buiten' en gebruiken deze gelegenheid om contact te maken met ouders.

Bij gymnastiek

- We lopen op een afgesproken manier naar de gymzaal en terug naar de school.
- In de kleedkamers gedragen we ons volgens duidelijk afgesproken regels.
- We helpen bij het klaarzetten en opruimen van de materialen.
- We geven bij binnenkomst de gymleerkracht een hand.
- Conflict lossen we met elkaar op.

Op de gang

- We lopen op een afgesproken manier op de gang.
- We gaan via afgesproken routes/ingangen naar onze klas.

Tijdens een voorstelling

- We hebben duidelijke regels voor ons gedrag bij een voorstelling en leven die na.

Commissies van leerlingen

Wij kiezen ervoor als school om bij het bevorderen van de sociale veiligheid binnen de school zoveel mogelijk de leerlingen in te schakelen. Zodra er een gevoel van onveiligheid wordt signaleerd, bespreken we dat in het team én we betrekken de leerlingen erbij om na te denken over wat er nodig is om een als onveilig ervaren situatie of locatie weer veilig te maken. Dat doen we o.a. met behulp van commissies.

Wanneer het gaat om een situatie waarbij de hele school betrokken is, vragen we uit alle groepen een leerling te laten deelnemen aan het overleg binnen de commissie, eventueel door de groep op democratische wijze gekozen. Soms gaat het alleen een deel van de leerlingen aan of slechts één groep; dan zijn alleen de leerlingen uit die groep betrokken bij de commissie.

Time out afspraken

Het opstellen van gedragsregels en het aanleren van het bijbehorende gewenste gedrag betekent dat er ook gelet wordt op het handhaven van regels. Dat betekent dat leerkrachten letten op de naleving van de regels zodat de veiligheid op school bewaakt wordt.

Wanneer kinderen zich niet kunnen houden aan de grondwet, de eigen groepsregels of de omgangsafspraken dan krijgen zij in eerste instantie de ruimte om na te denken over hun gedrag door middel van een time out. Hierover hebben we binnen de school de volgende afspraken gemaakt:

Stap 1:

- De groep en de leerkracht hanteren de groepsafspraken van de Vreedzame School.
- Benoemen van het gewenste gedrag 'als het even niet lukt dan kun je een time out nemen'.

Stap 2: **Time out in de klas:** een time-out is geen straf. In een time out zondert een kind zich af op een vaste plek.

- Het **kind** kan **zelf** aangeven wanneer het een time-out nodig heeft.
- Leerling gaat naar vaste time-outplek in de klas.
- Tijd stellen om gedrag te verbeteren (bv. timetimer: 10 minuten).
- Leerling doet wat afgesproken is om rustig te worden.
- Leerling gaat terug naar zijn/haar plek en gaat verder met waar het mee bezig was.
- De leerkracht praat niet over de time-out en de aanleiding voor de time-out. De leerkracht maakt slechts een korte positieve stimulerende opmerking of signaal.
- De **leerkracht** kan een time-out opleggen.
- De leerkracht kondigt aan dat de opgelegde time out in aantocht is.
- De leerkracht geeft een time-out aan door de naam van het kind te noemen en het time-out teken te maken.
- Tijd stellen om gedrag te verbeteren (bv. timetimer: 10 minuten).
- Leerling doet wat afgesproken is om rustig te worden.
- Na een opgelegde time out volgt er een gesprek tussen leerkracht. Doel: erkennen van de gevoelens van het kind en leerkracht, bespreken oorzaak-gevolg en constructieve afspraken voor de toekomst.

Wanneer de leerling na de eerste time out nog niet rustig op zijn eigen plek in de klas aan het werk kan volgt stap 3.

Stap 3: **Time out buiten de klas bij een vaste collega:** leerling zit op de time-out plek in de andere groep.

- Het kind gaat zelfstandig of onder begeleiding van de leerkracht zo rustig mogelijk naar de vaste time-out plek in de ruilgroep.
- Tijd van time-out wordt afgesproken (bv. time-timer: 15 minuten).
- Leerling doet wat afgesproken is om rustig te worden.
- Leerling krijgt zo nodig werk mee om aan te werken
- Leerling gaat zelf, na de verstreken time out tijd, terug naar de eigen klas en/of wordt opgehaald als dat van te voren is afgesproken. In de onderbouw: er wordt afgesproken wie de leerling ophaalt uit de klas.
- De leerkracht praat (na de les) met de leerling over de time-out en de aanleiding voor de time-out. Doel: erkennen van de gevoelens van het kind en leerkracht, bespreken oorzaak-gevolg en constructieve afspraken voor de toekomst.
- De groepsleerkracht noteert, in objectieve termen, een korte notitie over de reden/aanleiding van de time-out in Parnassys bij logboek notities met kopje time-out.
- De onderwijstijd wordt mogelijk ingehaald in eigen tijd. Bij inhalen van gemiste tijd na

schooltijd (max half uur) worden de ouders op de hoogte gebracht.

- Na 2x in een andere klas, volgt een gesprek met de ouders en een waarschuwing vanuit directie en wordt de intern begeleider op de hoogte gesteld
- Er volgt een schorsing als er twee keer (dus in totaal vier incidenten) met de ouders moet worden gesproken binnen een termijn van zes weken.

Afspraken bij **gezagondermijndend gedrag** van leerlingen: dus niet luisteren naar de leerkracht, jouw op de proef stellen, de discussie aan gaan over zaken die niet onderhandelbaar zijn (zoals we gaan lezen: doe ik niet etc).

Wat kunnen we doen?

- Na waarschuwingen (dit is wel aan ieder om te interpreteren maar bij gezagondermijning zo snel mogelijk handelen: geen ruimte geven!) **time out bij een collega.** De duur hiervan is afhankelijk van de ernst van het gedrag, zo kan het zijn dat sommige leerkrachten een leerling de rest van de dag niet meer willen zien, of dat het met een half uurtje wel genoeg is, of dat bij aanvang van een volgende les de leerling weer naar binnen mag.

Zie voor de rest stap 3.

Wat doen we als een kind niet mee wilt gaan naar een andere leerkracht, of naar binnen mee wil, etc..

- Als een leerling niet de klas uit wil gaan (niet naar binnen wil etc): Hulp vragen aan andere collega/Ib/directie of daar wel naar geluisterd wordt. Geen fysieke dwang. Normaal begeleiden mag, maar geen gesleut. En vragen aan kind wie hem/haar de klas kan uit begeleiden. Werkt dit alles niet dan ouders bellen. Als die niet bereikbaar zijn dan geldt het WEL als time-out ook al is het niet ten uitvoer gebracht. Dit ook duidelijk maken aan kind! En ook bij een dergelijke weigering ALTIJD (achteraf) ouders contacten. Dus ook als het de eerste keer betreft.

Wanneer de leerling na de tweede time out nog niet rustig op zijn eigen plek in de klas aan het werk kan volgt stap 4.

Stap 4: Time out bij de directie: nadenk plek (in de hal) bij de directie of in de directie kamer.

- Het kind gaat onder begeleiding van de leerkracht zo rustig mogelijk wijze naar een vaste time-out plek bij de directie.
- De leerkracht vertelt directie waarom de leerling gestuurd is.
- Leerling doet wat afgesproken is om rustig te worden.
- Leerling maakt eventueel werk dat leerkracht brengt.
- Directie voert gesprek met leerling en noteert dit in Parnassys.
- Leerkracht zorgt voor registratie in Parnassys van hele incident: aanleiding, beschrijft gedrag etc.
- Leerling gaat onder begeleiding van directie weer terug naar de klas wanneer de directie dit haalbaar vindt.
- Met de leerling wordt gesproken over de vervolgstappen: bericht aan ouders en evt gesprek ouders-leerkracht-directie en leerling.
- Leerkracht noteert incident en gemaakte afspraken in Parnassys.
- bij twee keer binnen zes weken (zie ook afspraak stap 3) worden de ouders uitgenodigd, volgt waarschuwing en wordt IB hiervan op de hoogte gesteld

Algemene afspraken time-out

- De procedure van de time-out is bekend bij de leerkrachten, kinderen en ouders.
- Regels/afspraken voor een time-out hangen zichtbaar bij de time-out plek. Time out

plekken zijn herkenbaar aan de picto's.

- Elke groep heeft een vaste time-out plek in het lokaal. De time-out plek is een prikkelarme plek waar het kind tot rust kan komen.
- Spreek af wat je wel en niet mag doen als je op de time-out plek zit (bv. rustig zitten, lezen of schrijven). De materialen liggen bij de time-out plek klaar.
- Spreek af hoe vaak een leerling per dag op de time out plek mag zitten.
- De plek is zichtbaar voor de leerkracht en minder zichtbaar voor de klasgenoten.
- Elke groep heeft een ruilgroep waar een kind neergezet kan worden. Er worden geen kinderen in de gang gezet.
- Evt. er zijn 2 vaste time out plekken op het schoolplein op beide zijde van de school.
- Zowel in de gymzaal als
- in het speellokaal is een vaste time-out plek.

Stap 1.	Vreedzame School afspraken.
Stap 2	Je gaat zelf naar de time-out plek. Of: Juf of meester zegt dat je op de time out plek moet gaan zitten.
Stap 3	Als het niet lukt om weer aan het werk te gaan in je eigen klas dan krijg je time out buiten de groep.
Stap 4	Als het niet lukt om af te koelen en weer aan het werk te gaan in je eigen klas dan krijg je een time out bij directie/IB.

Taakspel

Naast de lessen van de Vreedzame School wordt er in Wereldwijs en Bijlmerdrie Taakspel gespeeld. De teams zijn geschoold in deze methodiek. Nieuwe leerkrachten worden zo snel mogelijk opgeleid.

Hoe wordt Taakspel gespeeld?

Leerlingen spelen Taakspel in teams tijdens de reguliere lessen of activiteiten. De leraar of pedagogisch medewerker en de leerlingen bespreken welke klassenregels er tijdens Taakspel gelden. De leerlingen - in teams - stimuleren elkaar om zich aan de regels te houden. De teams krijgen punten. Wanneer ze voldoende punten overhouden, komen ze in aanmerking voor de - vooraf besproken -beloning. De leerkracht of docent deelt tijdens het spelen van Taakspel alleen complimenten uit en negeert negatief gedrag

Doelen

Het doel van Taakspel is dat onrustig en storend gedrag afneemt. Hierdoor kunnen de leerlingen en de leerkracht efficiënter en taakgerichter werken. De leraar of pedagogisch medewerker geeft tijdens het spelen van Taakspel complimenten en negeert ongewenst gedrag. Er ontstaat meer structuur in de klas: de nadruk ligt op het gewenste gedrag en de leerlingen zijn verantwoordelijk voor hun eigen gedrag.

Met Taakspel in de klas houden leerlingen zich beter aan klassenregels. Daardoor neemt onrustig en storend gedrag af. Leerlingen kunnen dan beter en taakgericht werken. Bovendien ontstaat er een prettiger klassenklimaat.

Achtergrond van Taakspel

De achterliggende theorie van Taakspel is The Good Behavior Game uit Amerika. Deze methodiek is gebaseerd op de leertheorie. De belangrijkste technieken uit deze theorie voor

Taakspel zijn: gedragsinstructie (vertellen welk gedrag gewenst is), modelleren (leerlingen leren van elkaar), positieve bekrachtiging van gewenst gedrag (complimenteren/ belonen), afzwakken van ongewenst gedrag (door middel van een passende 'boete'), uitdoven van ongewenst gedrag (negeren) en visuele feedback van resultaten (bijvoorbeeld op een teamposter).

Aanpak sociale onveiligheid

Als je veel onrustig en storend gedrag is in de groep, gaan we na of Taakspel (nog) goed wordt uitgevoerd in de groep. Als dit niet het geval is, wordt hier eerst aandacht aan besteed. Daarnaast wordt ook gekeken of de regels en afspraken die in de Vreedzame school lessen worden opgesteld met de groep meer onderhoud behoeven en/of herhaald moeten worden.

Speelgedrag in kleur

Bij spelsituaties wordt de methodiek van spelen met kleuren ingezet. Onze gymleerkracht is hierin geschoold en heeft beide teams dit uitgelegd en hoe je dit bij ander spel en lessituaties kan inzetten.

Het concept van **Speel gedrag** werkt met zes kleuren. **Je speelt/werkt aan je opdracht** in de juiste kleur.

Door te spelen in de juiste kleur en met de juiste begeleiding ervaar je in korte tijd positieve ontwikkelingen in het speelgedrag van leerlingen. Op het terrein van zelfvertrouwen, structuur aanbrengen, zelfstandigheid en samenspelen zijn deze vorderingen zichtbaar.

Er wordt gewerkt met een praktisch kleurenmodel:

wit = Rust in spelen

Wit staat voor "rust in spelen". Je neemt even je rust, je kunt even kijken naar anderen. Je komt helemaal tot jezelf

blauw = Naast elkaar spelen

Blauw staat voor naast elkaar spelen. Je kunt helemaal zelf met iets spelen wat je leuk vindt en proberen dit steeds beter te doen. Als je wilt, word je geholpen

geel = Om de beurt spelen

Geel staat voor om de beurt spelen. Je doet actief mee en je bent blij voor anderen als iets lukt. Soms moet je even wachten op anderen

oranje = Samen delen spelen

Oranje staat voor samen delen. Je speelt samen met duidelijke regels en eerlijk spelen. je speelt het spel om samen te delen, soms is de één tikker, soms de ander

groen = Samenwerk spelen

Groen staat voor samenwerken spelen. Je maakt in overleg met elkaar goede afspraken. Je

neem initiatief en helpt elkaar om samen het doel te bereiken

rood= Tegen elkaar spelen

Rood staat voor tegen elkaar spelen. Je doet je best om te winnen, maar speelt steeds sportief met respect en zorgt dat iedereen plezier houdt

De ouders zijn via de nieuwsbrief en de workshopouderavond (Wereldwijs) op de hoogte gebracht van deze methodiek.

De pleinwacht ondersteunt bij het buitenspelen het spel door middel van de kleuren.

Ingrijpen bij plagen

We zijn attent op **plaagsituaties** in en rond de school. Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare, en kan makkelijk overgaan in ruzie, of zelfs pesten. We besteden er in de lessen van blok 1 aandacht aan. Als plagen serieus wordt, ondersteunen we de geplaagde leerling om het plagen te laten stoppen en spreken de plager aan op zijn of haar gedrag. Soms schakelen we een buddy in: een medeleerling die de geplaagde leerling helpt er een einde aan te maken. Ook kunnen we de mediators vragen te helpen.

Ingrijpen bij pesten: de oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)

Hoeveel we ook doen aan preventie, pesten kan altijd nog voorkomen. Als er toch pestincidenten zijn, dan is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of aan de preventieve kant nog wel voldoende wordt gedaan, zoals in het voorgaande is beschreven (en of het programma van De Vreedzame School (nog) wel goed wordt uitgevoerd). Maar soms is er meer nodig.

In de eerste plaats vragen we altijd aan andere leerlingen om te helpen. Met name populaire leerlingen kunnen belangrijk zijn als 'verdedigers'.

Als er meer nodig is hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van De Vreedzame School: de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA). De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of IB-er) en leerlingen.

Eerst met de gepeste leerling alleen. Vervolgens met een zorgvuldig samengestelde groep leerlingen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen.

Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf, we gaan uit van het goede in ieder kind, we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk, het is positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen.

In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden:

1. **Gesprek met het gepeste kind.** De leerkracht (of een ander teamlid van de school) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij of zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zijn zo'n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes. We vragen in dit gesprek aan de leerling of hij of zij wil dat de ouders op de hoogte zijn van de gesprekken. Als een externe of een andere volwassene (niet de eigen groepsleerkracht) binnen de school deze gesprekken gaat voeren, lichten we de ouders altijd in.
2. **Gesprek met de steungroep.** Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen.
3. **Tweede gesprek met de gepeste.** Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.
4. **Tweede gesprek met de steungroep.** Na ongeveer een week is er weer een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan.

Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren herhaald worden om er voor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert.

Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een nieuwe vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij 'klassiek' pesten. Wat je in het 'echte leven' niet mag, mag je online ook niet! Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico's met zich mee brengt, daarvan zijn kinderen zich, zeker op de basisschool, nog niet altijd bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen leren om te gaan met sociale media, en dat we kinderen opvoeden tot *digitaal* burger.

We hebben duidelijke afspraken gemaakt over digitaal pesten en over online communiceren. Vanaf het moment dat mobieltjes een rol gaan spelen in de groep gaat de groepsleerkracht met de groep in gesprek over de manier waarop ze hiermee om kunnen gaan. We zetten direct ook op dit terrein een duidelijke norm neer: 'Zo doen we dat hier op school met sociale media!'

Problemen op dit gebied worden direct gebruikt als 'teachable moments', als een gelegenheid om afspraken te maken over het gebruik van sociale media, bijvoorbeeld de groepsapp.

Ook bij digitaal pesten spelen we zo vroeg mogelijk in op signalen. We stimuleren leerlingen zelf om incidenten direct te melden bij de leerkracht. Vervolgens nemen we onmiddellijk de tijd om hierover met de leerling(en) te praten.

Afhankelijk van wat de betrokken leerling hierin aangeeft en afhankelijk van onze inschatting of dit in de groep besproken kan worden, maken we dit bespreekbaar in de groep. Alleen als de betrokken leerling (eventueel in overleg met zijn of haar ouders) dit zelf wil.

In het kader van De Vreedzame school besteden we vanaf groep 5 geregeld aandacht aan online communiceren.

Herstelgesprekken

De hiervoor beschreven Oplossingsgerichte pestaanpak is niet altijd mogelijk, of geeft soms geen resultaat: de pester stelt zijn of haar gedrag niet bij. Soms zijn de pestsituaties zo ernstig dat er iets anders moet gebeuren. Of soms wil de gepeste leerling niet meewerken. Soms valt de pester in herhaling en komt de grens van het toelaatbare in de school in het vizier.

Ter bescherming van de gepeste leerling zullen we – als alle pogingen (inclusief externe hulpverlening en een laatste waarschuwing) geen resultaat hebben gehad - moeten overgaan tot schorsing of verwijdering. Een dergelijke noodoplossing is natuurlijk geen oplossing van het probleem. Vaak blijven de leerlingen elkaar ontmoeten in de buurt. Het onopgeloste probleem krijgt dan mogelijk een vervelend vervolg buiten school. Om die reden geven we, voordat de fase van schorsing en/of verwijdering ingaat, aan de betrokkenen een laatste kans om de situatie te herstellen.

We gebruiken hierbij de vorm van herstelgesprekken. De betrokken partijen komen bij elkaar met als doel om de 'schade' te herstellen. Het gaat dan niet alleen om herstel van de (materiële of emotionele) schade, maar vooral ook om het herstel van de relatie. Naast de pester en het gepeste kind worden bij voorkeur ook anderen (familieleden, vrienden, andere betrokkenen) bij het gesprek betrokken. Een voorwaarde voor een dergelijk herstelgesprek is uiteraard dat de pester (en diens ouders) verantwoordelijkheid willen nemen voor het aangedane leed, het aanhoren van het verhaal van het gepeste kind (en diens ouders) over de zware gevolgen van het pesten, en dat zij bereid zijn excuses te maken. De basisvragen die centraal staan bij herstelbijeenkomsten zijn:

- Wat is er gebeurd?
- Wat dacht je op dat moment en hoe denk je er nu over?

- Wie is er door het gebeurde beschadigd, benadeeld, en hoe?
- Hoe zorgen we ervoor dat iedere betrokkene zijn kant van het verhaal kan laten horen?
- Wat is nodig om te herstellen wat er is gebeurd?
- Wat leren we hierover voor de toekomst?

Schorsing en verwijdering

Als de veiligheid van leerlingen, leerkrachten, ander personeel of ouders in het geding is, is optreden geboden. Daarbij hoeft het niet alleen om de fysieke veiligheid te gaan; het kan ook de sociale en emotionele veiligheid betreffen. Als er een noodzaak is om stevig op te treden, dan hanteren we onderstaand protocol dat voor alle betrokkenen helder aangeeft welke stappen worden gezet als er sprake is van een extreme situatie.

Leerlingen die het gevoel van veiligheid van anderen ernstige schade toebrengen door hun houding of gedrag (te denken valt aan: vechten, slaan, bedreigen, schelden e.d.) waardoor medeleerlingen en/of leerkrachten zich onveilig voelen, kiezen ervoor zich niet aan de schoolregels te houden en op die manier hun verbinding met de groep te verbreken:

- Deze leerlingen worden voor een dag (dagen)/dagdeel/uur buiten de groep geplaatst.
- De ouders worden hiervan in een gesprek op de hoogte gesteld door middel van een gesprek. Een teamlid (kan ook directie zijn) bespreekt met de leerling hoe ervoor gezorgd kan worden dat het gewenste gedrag wel wordt vertoond.
- De directie wordt in kennis gesteld.
- De leerling mag de volgende dag in de eigen groep laten zien dat het zich wel aan de schoolregels kan houden. Verschillende vormen van hulp (zie boven) kunnen hiertoe worden ingezet.

Als een dergelijke situatie zich herhaaldelijk voordoet, volgt er een gesprek tussen school en ouders. Hierin wordt nagegaan welke extra begeleiding en afspraken nodig zijn. Tevens worden de ouders op de hoogte gesteld van een vervolgprocedure als het gedrag niet tijdig in positieve zin verandert. Als zich – na dit gesprek – toch weer een vergelijkbare situatie voordoet, worden de ouders opgebeld en gevraagd hun kind te komen halen of de volgende dag thuis te houden. Ook dan mag het kind de dag erna weer in de groep terugkeren. De afdeling leerplicht van de gemeente en het schoolbestuur worden op de hoogte gesteld, aangezien het hier een schorsing van een dag betreft. Alleen de directie kan het besluit nemen tot schorsing en dit wordt vastgelegd in een brief.

In geval van herhaling kan de school overgaan tot schorsing van meerdere dagen. In dat geval wordt de afdeling leerplicht van de gemeente bij het vervolgtraject betrokken. Ouders hebben het recht om binnen vijf werkdagen bij het schoolbestuur bezwaar te maken tegen de schorsing.

Antipestcoördinator- Stuurgroep Vreedzame School

Van scholen wordt verwacht dat ze een teamlid (of meerdere teamleden) belasten met de taak om het beleid ten aanzien van pesten te coördineren, die tevens als aanspreekpunt in het kader van pesten fungeert. Wij kiezen ervoor om deze taak mee te nemen in het bredere perspectief van de pedagogische opdracht van de school, en de domeinen van sociale competentie en burgerschapsvorming.

De taken van een 'antipestcoördinator' zijn op onze school zal opgenomen in de taken van de coördinator Vreedzame School (of van de stuurgroep Vreedzame School). De taakomschrijving van een coördinator (of stuurgroep) Vreedzame School ziet er als volgt uit:

- Ontwikkelen, actualiseren en levend houden van beleid en aanpak m.b.t. burgerschap/De Vreedzame School binnen het curriculum en het sociaalpedagogische klimaat van de school.
- Het bijhouden van literatuur over vakdidactisch onderwijs en zich op de hoogte houden van onderzoek en ontwikkelingen mede in het kader van de wet BiO.
- Adviseren bij de keuze, aanpak en implementatie van nieuwe methodes en/of materialen of software op het terrein van burgerschap/De Vreedzame School.
- Op verzoek fungeren als vraagbaak en luisterend oor voor collega's, ondersteunen van beginnende collega's op het betreffende vakgebied, bieden van klassenconsultatie en nabespreking.
- Draagt bij aan de versterking van de inhoudelijke kennis en didactiek in het team op het vakgebied.
- Bij directie adviseren naar aanleiding van de analyse van kengetallen (bijv. de Veiligheidsthermometer) bij het bieden van een passend onderwijsaanbod op het vakgebied.
- Bewust bezig zijn met goed (vakdidactisch) onderwijs, experimenteren en onderzoeken. Deelnemen aan conferenties en studiedagen en informatie doorspelen.
- Bewaken van de kwaliteit van de uitvoering van De Vreedzame School.
- Zorg dragen voor afname kwaliteitszorginstrument Vreedzaam (waaronder Vragenlijst Groepsklimaat, Veiligheidsthermometer, Borgingsinstrument).
- De Vreedzame School agenderen in de teamvergaderingen.
- Inscholen en coachen nieuwe leerkrachten.
- Fungeren als contactpersoon voor De Vreedzame Wijk (wanneer dat gaat spelen).
- Organiseren ouderbijeenkomsten rondom De Vreedzame School.
- Verzorgen van informatie in de nieuwsbrieven voor ouders over De Vreedzame School.
- Het zorg dragen voor de zichtbaarheid van De Vreedzame School in lokalen, gangen en andere plekken in en om het gebouw.
- Verzorgen van de jaarlijkse mediatorentraining.
- Fungeren als contactpersoon voor de leerlingmediatoren; regelmatig evaluatie met mediators.

Ouders betrekken bij het veiligheidsbeleid

Wij willen als school graag samen met de ouders optrekken op dit terrein. In het geval van incidenten zoeken we snel contact om samen te bespreken hoe we hiermee om zullen gaan. Maar ook in meer algemene zin willen we ouders bij het veiligheidsbeleid betrekken. Dat doen we door ze te informeren over wat de school doet aan het voorkomen en aanpakken van ongewenst gedrag als pesten. En over bij wie ze terecht kunnen als er iets is. We nemen ouders heel serieus daarin.

Om er voor te zorgen dat de veiligheid in en om de school iets wordt waarvoor ouders en school zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen, gaan we met ouders het gesprek aan. Dat doen we door het organiseren van een ouderavond waarin de dialoog over de sociale veiligheid centraal staat. Die avond bereiden we voor met een klankbordgroep van ouders die mee willen denken.

Prioriteiten en plan van aanpak

-organiseren bijeenkomst Grondwet schoolbreed samen met ouders in eerste week schooljaar Start 2016-2017

- We introduceren in de eerste week van het nieuwe schooljaar de grondwet op een gezamenlijke bijeenkomst aan alle kinderen en ouders. Zo wordt meteen aan het

- begin van het schooljaar de trend gezet: 'Zo doen we het hier op school!'
- Om kinderen duidelijk te maken om welk gedrag het gaat bij de regels, demonstreren leerkrachten en kinderen in die bijeenkomst gedrag dat wel en niet bij de regels hoort. Zo worden de omgangsregels met elkaar gevuld en snapt iedereen wat er met de regels wordt bedoeld. De introductie tijdens een bijeenkomst met de hele school versterkt het besef dat deze regels 'van ons allemaal' zijn.
- Ouderavond over OPA schooljaar 2016-2017 najaar en bespreken taken stuurgroep (o.a anti-pest coördinatie)
- stuurgroep werkt afspraken rondom toezicht (nav teamtraining maart) verder uit en neemt dit op in dit beleidsplan
- leerling commissies over diverse onderwerpen actief gaan opstarten door stuurgroep VS of initiatief door leerkrachten.
- een aantal schoolregels "van de week" bedenken zodat we elke week een regel centraal kunnen stellen; inzetten ook op urgentie maar ook op onderhouden van de afspraken.
- regels over toezicht in de school en bij de pleinwacht opstellen en met team bespreken juni 2016 , ook opnemen in ons handboek "zo doen we het op wereldwijs" en "zo doen we het op Bijlmerdrie".
- intentieverklaring Wereldwijs ook invoeren bij Bijlmerdrie: de MR en het team heeft al instemming gegeven.
- Speelgedrag in kleur meer zichtbaar maken in de school en vooral buiten (niet alleen in de gymzaal). In 2016-17 gaat vakleerkracht gym team scholing geven over buitenspel.

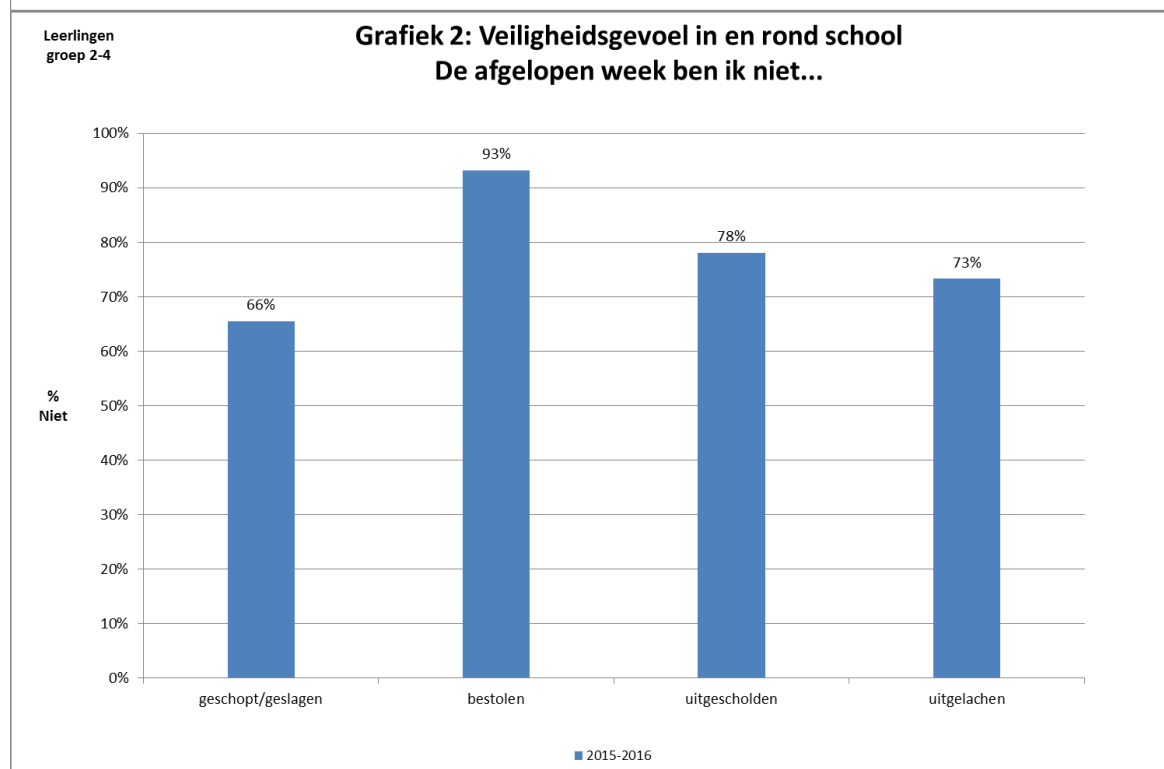
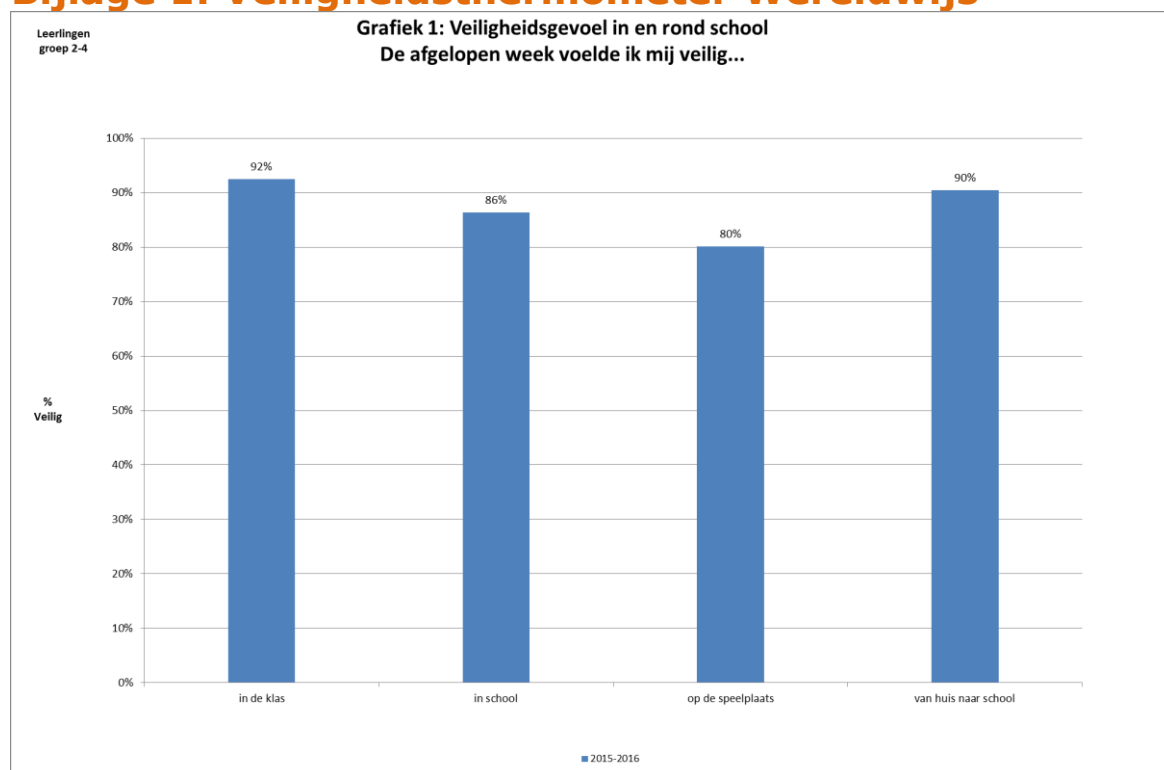
Bijlagen

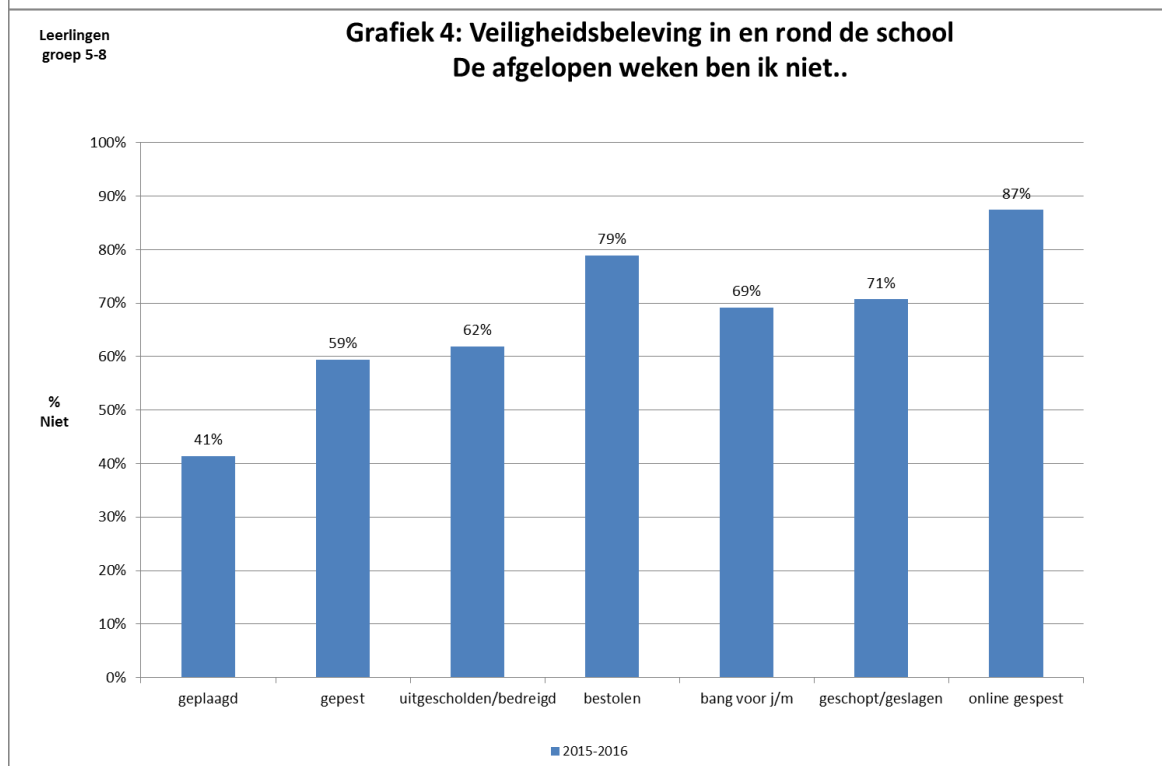
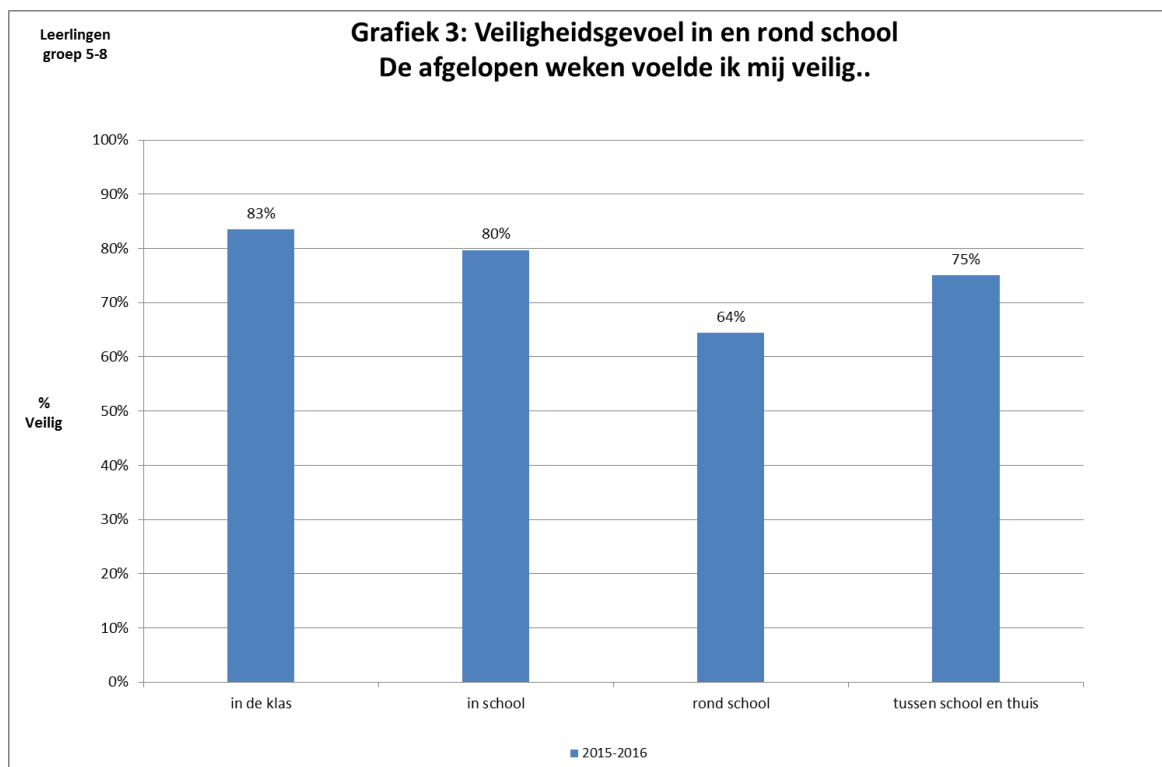
Bijlage 1: Veiligheidsthermometer Groep 2 t/m 4 en groep 5 t/m 8 beide scholen

Bijlage 2: intentieverklaring Wereldwijs met ouders
"Ouders als partners" uit schoolgids Bijlmerdrie

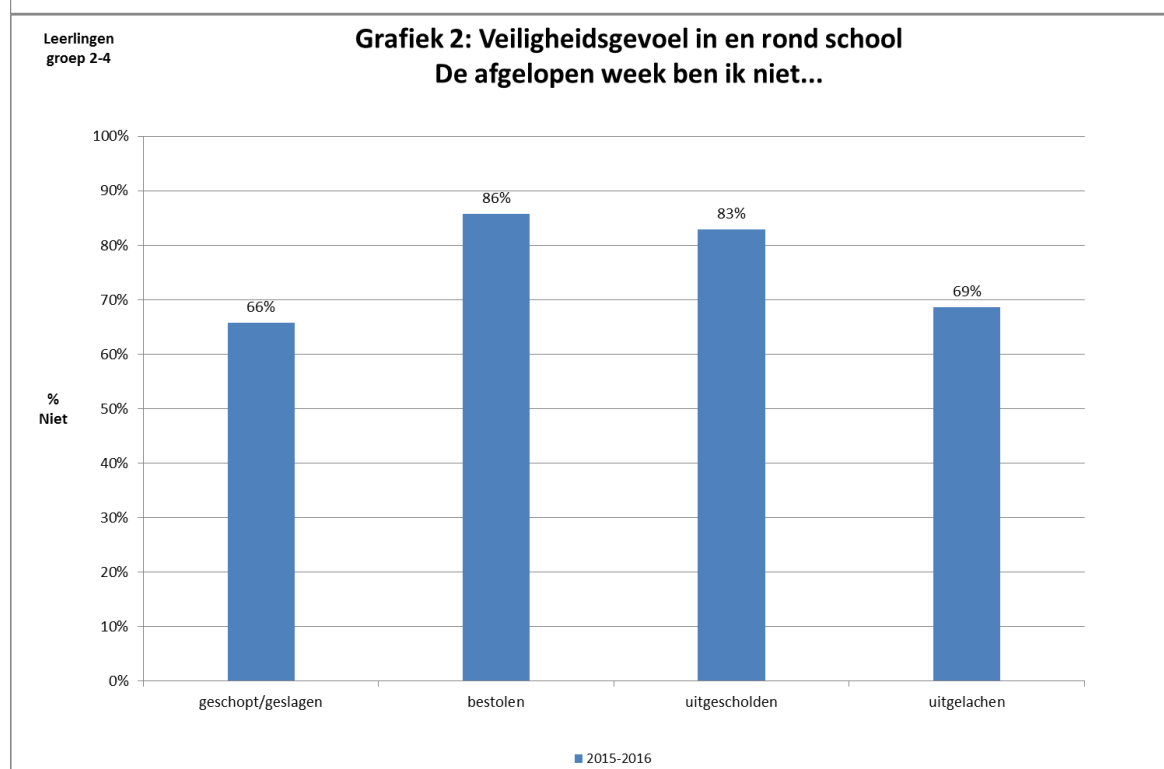
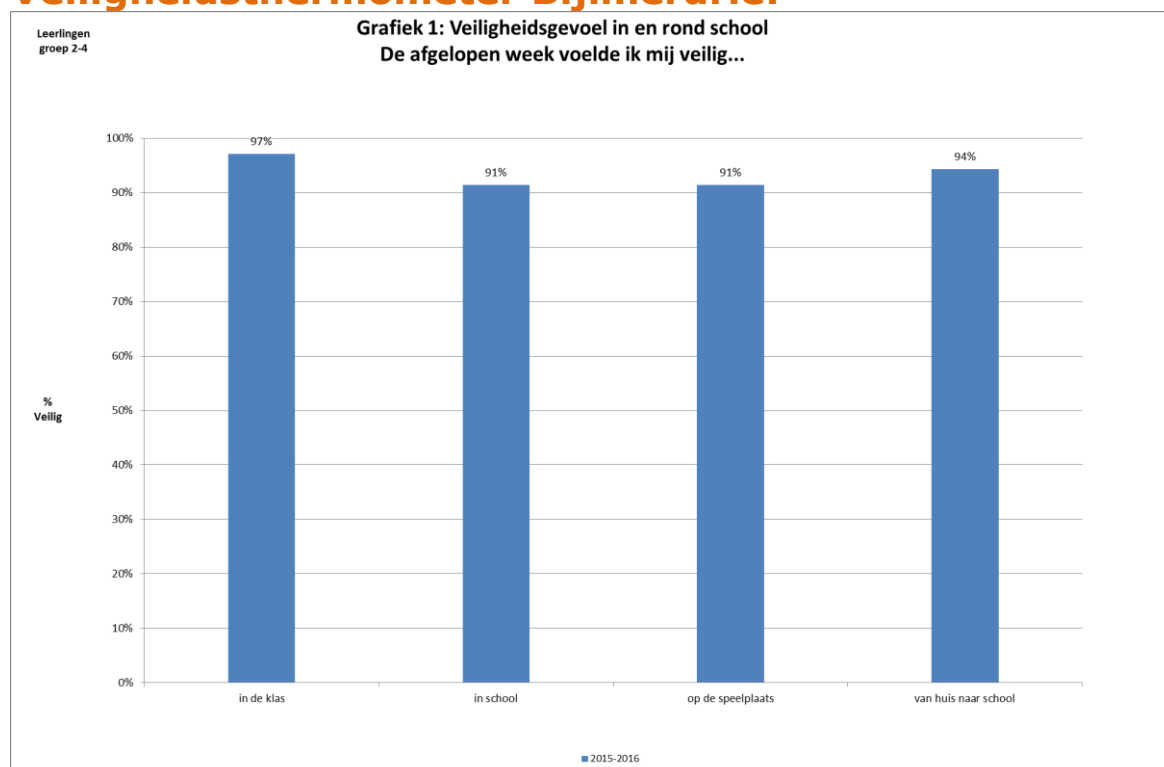
Bijlage 3: afspraken rondom toezicht

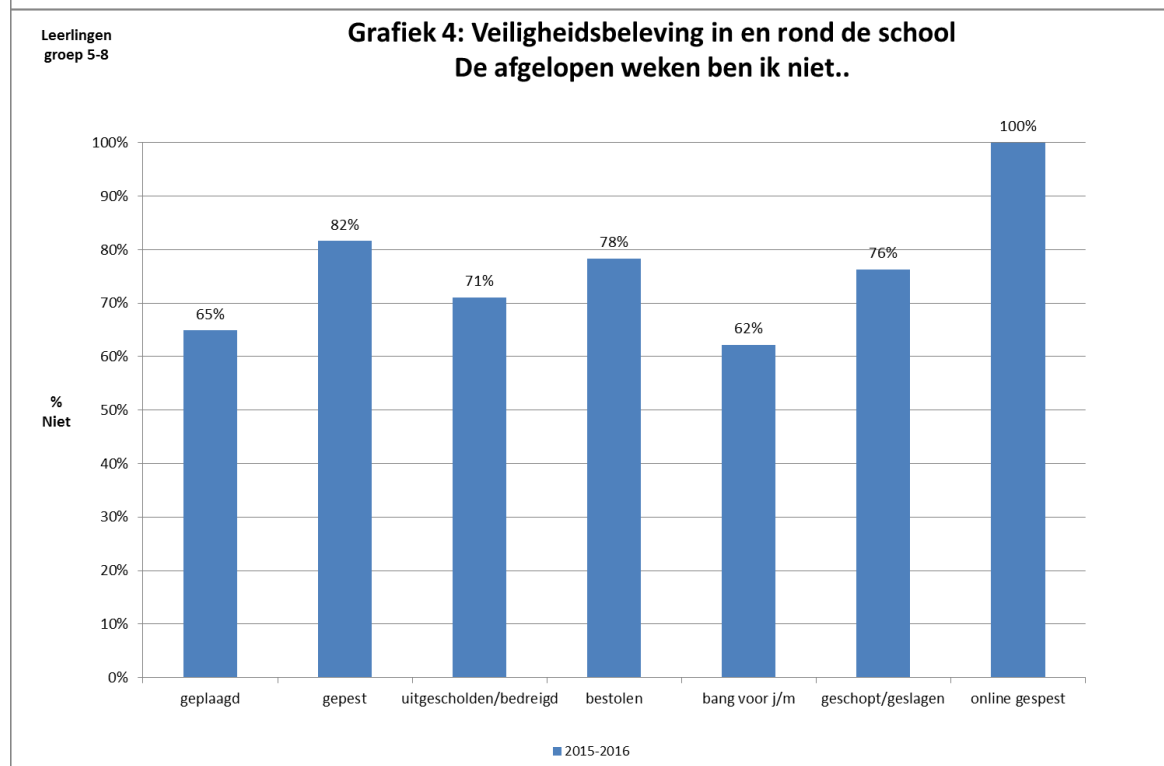
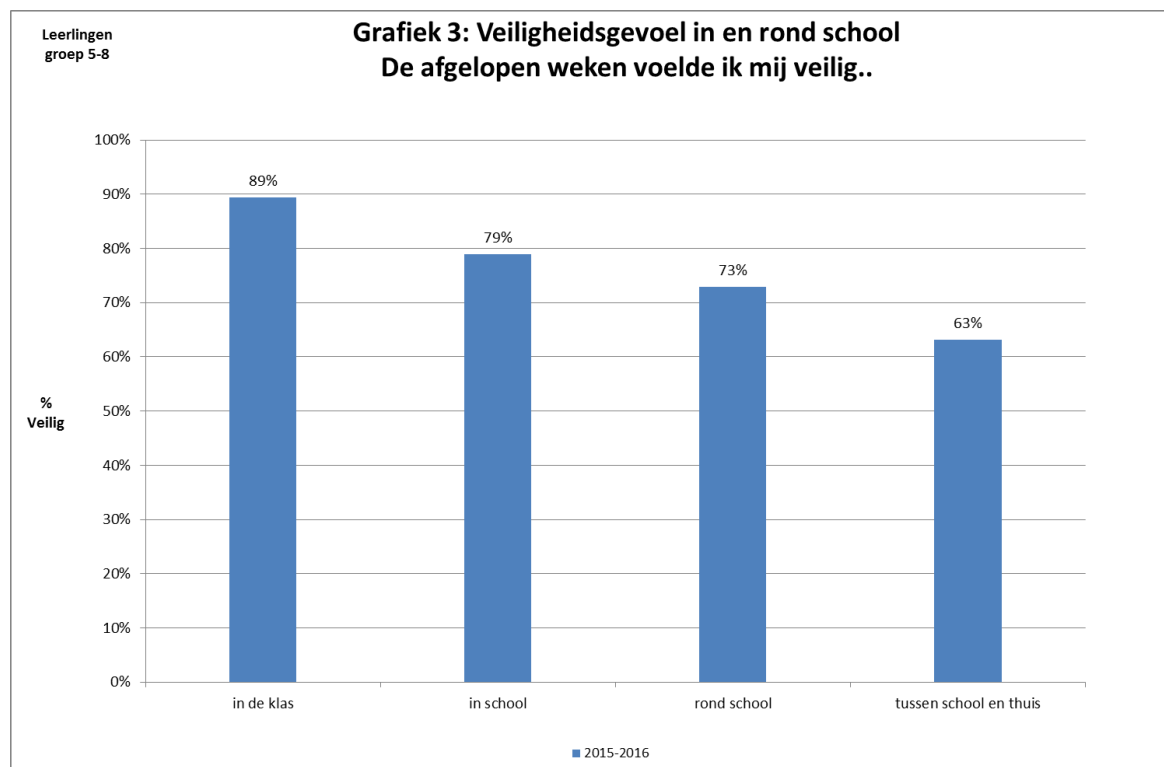
Bijlage 1: Veiligheidsthermometer Wereldwijs

Veiligheidsthermometer Bijlmerdrie:

Bijlage 2: intentieverklaring Wereldwijs

Intentieverklaring voor ouders en Wereldwijs

In deze verklaring staat wat u als ouder van Wereldwijs mag verwachten en wat Wereldwijs van ouders mag verwachten.

Vanuit onze ambitie is samen met leerkrachten en ouders een document gemaakt: "Gedragen gedrag" (te lezen op de website). Deze verklaring is een korte samenvatting, aangevuld met enkele praktische zaken.

Elk kind is uniek	
Ouders... • accepteren verschillen van kinderen • waarderen een ieders kwaliteit en proberen kwaliteiten te zien van kinderen • geloven in ontwikkeling van hun kind	Wereldwijs... • doet zijn uiterste best het pedagogisch en didactisch repertoire aan het kind aan te passen. • is bereid om het pedagogisch-didactisch repertoire uit te breiden om aan de behoefte van elk kind te kunnen voldoen • probeert niet te oordelen maar te onderzoeken en te verwonderen: gelooft in ontwikkeling • denkt in kansen en niet in beperkingen.
Leerlingen zijn medeverantwoordelijk voor hun eigen leerproces	
Ouders... • helpen en ondersteunen hun kind bij huiswerk, planning etc als coach. • hebben vertrouwen in de eigen verantwoordelijkheid van hun kind. • begeleiden en ondersteunen hun kind in het opbouwen van hun eigen verantwoordelijkheid bij het leren.	Wereldwijs... • helpt de leerlingen zo goed mogelijk om doelen op te stellen. • heeft vertrouwen in de eigen verantwoordelijkheid van leerlingen. • begeleidt en ondersteunt leerlingen in het opbouwen van hun eigen verantwoordelijkheid bij het leren.
Leerkrachten zijn professionals. Zij kunnen sturen en/of begeleiden waar dat noodzakelijk is bij het leerproces van leerlingen.	
Ouders... • erkennen de professionaliteit van Wereldwijs en gaan vanuit dat perspectief het gesprek aan. • informeren naar onderwijsdoelen en plannen die van belang zijn voor hun kind. • zijn op de hoogte van de visie/ambitie van de school en ondersteunen deze.	Wereldwijs... • is op de hoogte van nieuwe onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen en schoolt zich doorlopend waar nodig. • stelt hoge eisen aan pedagogisch-didactisch handelen van de leerkracht • heeft kennis en inzicht van leerlijnen, denkstrategieën en hoe kinderen leren • erkent de ouder als professional.
Talenten van leerlingen, leerkrachten en ouders benutten en de voorwaarden hiervoor scheppen	
Ouders... • ondersteunen hun kinderen zoveel mogelijk bij hun talentenontwikkeling. • informeren leerkrachten over de talenten van hun kind.	Wereldwijs... • benut zoveel mogelijk talenten van personeelsleden en ouders waar mogelijk. • ondersteunt kinderen bij hun talentenontwikkeling en zorgt voor een breed aanbod.
Plezier in (samen) leren bij alle betrokkenen in de school	
Ouders... • tonen interesse voor activiteiten van school en hun kind. • denken en helpen zoveel mogelijk mee bij diverse activiteiten van de school en de klas. • hebben een voorbeeldfunctie: proberen vanuit een positieve houding over leerlingen, leerkrachten en de school te praten en laten positief gedrag zien. • gaan het gesprek aan bij onduidelijkheden.	Wereldwijs... • betreft ouders bij het leren en informeren over de ontwikkeling van het kind. • heeft een voorbeeldfunctie: probeert vanuit een positieve houding over leerlingen, leerkrachten en de school te praten en laten positief gedrag zien. • investeert in samenwerking en scholing intern. • organiseert thema- ouderbijeenkomsten en andere activiteiten waar ouders kunnen participeren.

(praten niet over maar met elkaar)	gaat het gesprek aan bij onduidelijkheden.
Een school waar ontwikkeling voor iedereen voorop staat. We geloven in kwaliteiten en dat leren altijd mogelijk is. We hebben hoge verwachtingen.	
<i>Ouders...</i> - zijn op de hoogte van de voordelen van positieve feedback en geven thuis ook positieve feedback. - stimuleren hun kind om te leren en te ervaren. - ondersteunen de zwakke kanten en bevorderen de sterke kanten van hun kind. - melden aan de school als er in de thuissituatie iets is gebeurd dat mogelijk een rol kan spelen bij het leren, gedrag of ontwikkeling van het kind.	<i>Wereldwijs...</i> - doet zijn uiterste best om de onderwijsbehoeften van alle leerlingen te kennen en daarop af te stemmen. - geeft veel positieve feedback aan kinderen over prestatie en proces. - stimuleert leerlingen (hoge verwachtingen hebben)doorlopend en versterkt het zelfbeeld van leerlingen.
Een school waar eisen en doelen gesteld worden aan iedereen. We leggen hier verantwoording over af naar elkaar en naar onze partners en zijn ons bewust van onze relatie met onze stakeholders (de verschillende partijen waarmee de school samenwerkt).	
<i>Ouders...</i> - zijn op de hoogte van de schoolregels die vermeld staan in de schoolgids en zijn bereid zich hieraan te houden. (op tijd komen, afmelden etc) - zijn op de hoogte van het nieuws: lezen de tweewekelijkse nieuwsbrief en/of bezoeken regelmatig de website. - proberen zoveel mogelijk deel te nemen aan ouderavonden, informatiebijeenkomsten, enquêtes enz. , zij melden zich af als het echt niet gaat. - zijn verplicht te komen naar rapportgesprekken en adviesgesprekken. - zijn op de hoogte van de leerdoelen en praten hierover met hun kind. - nemen de resultaten van hun kind serieus en proberen objectief te zijn en vanuit verschillende perspectieven over hun kind te praten.	<i>Wereldwijs...</i> - informeert ouders over regels en afspraken en ander (onderwijsinhoudelijk) nieuws middels de schoolgids, website, e-mail, informatieavonden, memoborden en nieuwsbrieven. - organiseert activiteiten en bijeenkomsten waar ouders kunnen participeren. - bespreekt zorgvuldig de resultaten en ontwikkeling van kinderen op basis van feiten en observaties intern en met ouders. Wereldwijs werkt opbrengstgericht: analyseert toetsen en observaties en bepaalt doelen voor kinderen en legt hier verantwoording over af (intern en extern).
Een school waar iedereen zich veilig voelt en waar er een sociale verbondenheid is met alle partners. Daar zijn we trots op.	
<i>Ouders...</i> - staan open voor leerkrachten en onderhouden een goede relatie en samenwerking met school. - zijn op de hoogte van de omgangs- en gedragsregels en stimuleren hun kind om zich er aan te houden. (Vreedzame school). - stimuleren hun kind om op constructieve wijze zijn mening te geven en zich aan gemaakte afspraken te houden. - proberen samen met hun kind de omgeving veilig, schoon en netjes te houden. - streven er naar de vrijwillige ouderbijdrage (hoogte wordt vermeld in schoolgids) jaarlijks te betalen.	<i>Wereldwijs...</i> - staat open voor ouders en denken en helpen mee bij hulpvragen van ouders in relatie tot het leerproces en ontwikkeling van hun kind. - heeft een consequente houding en beleid over gemaakte omgangs- en gedragsregels. (Vreedzame school). - stimuleert kinderen om op constructieve wijze hun mening te geven en zich aan gemaakte afspraken te houden. - communiceert met anderen op basis van gelijkwaardige communicatie. - probeert de omgeving veilig, schoon en netjes te houden.

Datum:

Namens Wereldwijs,

Paula Hoonhout, directeur

Naam ouder:

Handtekening ouder:

Bijlmerdrie: (uit de schoolgids 2015-2016)

Wij proberen op de Bijlmerdrie om elk kind het onderwijs te geven waar hij/zij recht op heeft. Wij bieden dit in een veilige omgeving met veel aandacht voor een respectvolle omgang met elkaar. We kunnen dit echter niet alleen, maar hebben daar de ouders bij nodig. Samen kunnen we er voor zorgen dat we het beste uit de kinderen halen.

We hebben niet alleen van de kinderen, maar ook van onze ouders hoge verwachtingen:

- Ouders zorgen er voor dat de kinderen op tijd op school zijn en voor die tijd hebben ontbeten. Dit is heel belangrijk omdat een kind met een lege maag niet goed de lesstof op kan nemen. De instructie begint meteen om 8.30 uur, dus als uw kind te laat komt, mist hij/zij een deel.
- Ook vinden wij het belangrijk dat kinderen een gezond pauzehapje meenemen en voor de lunch voldoende eten en drinken.
- Een aantal telefoonnummers waarop we altijd iemand kunnen bereiken in geval van nood, is heel belangrijk.
- Natuurlijk verwachten wij ook van u dat u de school bij afwezigheid van uw kind belt.
- Hoewel de ouderbijdrage niet verplicht is, willen we u toch vragen dit te betalen. Het is voor kinderen heel vervelend als ze niet mee kunnen met een uitstapje omdat deze bijdrage niet betaald is. Hetzelfde geldt natuurlijk voor het jaarlijkse schoolreisje.
- Uw aanwezigheid bij rapportgesprekken is vanzelfsprekend, maar ook het bijwonen van andere activiteiten, stellen we erg op prijs.

Gesprekken met ouders

Begin van het schooljaar vinden er startgesprekken plaats met de ouders en het kind.

In oktober organiseren we een kennismakingsavond. Het is erg belangrijk dat alle ouders op die avond aanwezig zijn.

In februari en juli zijn de rapportavonden in de vorm van een 10 minutengesprek.

Voor ouders waarvan de kinderen in de Taalplusklas zitten, zijn er extra bijeenkomsten.

Voor een extra gesprek kunt u altijd een afspraak maken met de leerkracht(en).

Bijlage 3 Afspraken rondom toezicht/gewenst gedrag:

- schoolplein (bij in- en uitgaan van de school)

Uitgaan: De leerkrachten lopen met de kinderen mee naar buiten. Uitzondering vormt hier de bovenbouw Wereldwijs. De kinderen mogen zelfstandig de school verlaten.

Ingaan:

Bijlmerdrie: alle leerlingen komen binnen de hoofdingang binnen. Doen pet af en geven een hand bij binnenkomst.

Wereldwijs; de leerlingen mogen door drie ingangen naar binnen komen en gaan naar hun klas (mogen niet rondhangen).

- schoolplein (pauzes)

Bij elke pauze zijn twee volwassenen en twee mediators buiten. Zij vormen de pleinwacht.

De pleinwacht maakt contact met de twee mediators en stimuleert hen bij kleine conflicten als mediator op te treden. Einde pleinwacht bespreken zij even kort hoe het is gegaan.

De mediators bespreken als dat nodig is het conflict buiten aan de picknicktafel. De pleinwacht zorgt ervoor dat andere leerlingen hen niet storen.

De volwassenen treden op bij fysieke conflicten etc. en ondersteunen de mediators als er meerdere conflicten zijn. Ook proberen zij zo veel mogelijk voor te zijn, door tijdig in te grijpen bij "stoeien", oneerlijk spel etc.

Het werken met kleuren bij spelsituaties, zoals de leerlingen kennen vanuit de gymles, kan ondersteunen bij spelen buiten. Dit wordt door de pleinwacht gestimuleerd.

Kinderen mogen alleen met toestemming naar binnen voor bijv toiletbezoek.

Wereldwijs:

Bij het gaan van de bel bovenbouw:

Kinderen gaan zelfstandig na binnen, worden gewenkt door pleinwacht. Binnenkomst staan leerkrachten bovenbouw in de gang op strategische plaatsen om toezicht te houden bij binnenkomst/ schoenen vegen/jassen netjes etc

Bij het gaan van de bel middenbouw:

Kinderen verzamelen zich bij de middenbouwingang. Pleinwacht klapt om kinderen alvast te laten verzamelen. Leerkrachten halen de kinderen buiten op. Controleren of iedereen er is en lopen in een rij met de kinderen naar binnen.

De onderbouw speelt apart op het afgeschermd speelterrein. De leerkracht begeleidt het naar binnen en buiten gaan. Er zijn altijd twee leerkrachten onderbouw aanwezig bij het buitenspelen.

Bijlmerdrie:

De kinderen gaan onder toezicht naar buiten. Er is een pleinwacht van twee volwassenen en twee mediators. Zie verder wereldwijs

- naar de gymzaal lopen en ophalen

Dit gebeurt olv de leerkracht.

- bij feesten en voorstellingen in de aula

De kinderen kennen het stilte teken en dit wordt voorafgaand nog even extra geoefend omdat er “niet 1 klas is met kinderen maar veel meer kinderen dus extra je best doen”

Door de werkgroep(en) etc is van te voren verteld hoe de organisatie loopt. Wie waar zit etc. De groepen komen 1 voor 1 en gaan 1 voor 1 terug naar de klassen.

Ouders staan altijd achteraan. Als er zitplaatsen over zijn achteraan kan dat natuurlijk ook.

- de toiletten

elke leerkracht maakt regels bij aanvang schooljaar met de klas over toiletbezoek en/of hoe dat kenbaar gemaakt wordt bijv dmv ketting/kaartje op tafel etc.

Bij buitenspelen wordt toestemming gevraagd om naar binnen te mogen.

- de fietsenstalling

Tijdens schooltijd (met name de pauzes) mogen de kinderen zich niet bij de fietsenstalling begeven. De pleinwacht ziet hier op toe.

- de gangen bij het in- en uitgaan van de klassen.

Op Wereldwijs en Bijlmerdrie zijn meerdere ingangen en geen trappen. Op beide locaties worden aparte ingangen voor aparte bouwen gehanteerd bij kleine pauzes.

Bij Bijlmerdrie komt 's ochtend iedereen door de hoofdingang naar binnen en om 14.00 verlaat iedereen de school door de hoofdingang.